

Rationale Vtrivsq[ue] Potestatis Ecclesiasticæ

Talamellus, Thomas

Ticini Regii, 1618

Capvt Vndecimvm. In quo Auctor disputatiue[m] mouet pulcherrimam
quæstionem circa eandem materiam adducens primo argumenta in
oppositum, quibus secundo Resondet & c.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61615](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61615)

CAPVT VNDECIMVM.

In quo Auctor disputatiue mouet pulcherrimam quaestionem circa eandem materiam adducens primo argumenta in oppositum, quibus secundo Respondet &c.

Id perus.
Hier. c. 32

THadeus noster Perusinus super Isaiã Prophetam ex professo proponit, seu mouet subsequenter quaestionem adducens primo argumenta in oppositum, Videlicet probans dignitatem, seu Potestatem laicalem esse superiorem Pontificie dignitati, praecipue in temporalibus.

Luc. c. 21

Et primo arguit sic exijt editum à Cæsare Augusto, vt describeretur vniversus orbis. Ergo Imperator creditur mundi Dominus in temporalibus, non igitur Summus Pontifex.

Luc. c. 20.

Secundo arguit sic. Reddite quæ sunt Cæsaris, Cæsari, & quæ Dei Deo, & sic videtur ponere differentiam inter Dominum temporalium Imperatorem, & spirituum Papam &c.

Dan. c. 2.

Tertio sic arguit, Nabuedonosor Rex Regum, & Dominus Dominantium, non ergo Papa &c.

D Hier. 7
q. c. 1.

Quarto sic arguit, auctoritate D. Hieronymi, in apibus, & gruibus est vnus Princeps, sic inter homines vnus Imperator: non ergo Papa &c.

D. P. Aug.
5 de ciuit.
Dei c. 13.

Quinto sic arguit, auctoritate D. P. Aug. dicentis, Deus cõtulit Romanis totius orbis Imperium: quia

suo modo boni erant; non ergo traditum fuit Papa dictum Imperium temporale &c.

Sexto arguit sic, auctoritate D. Thom. dicentis, Christus substituit in Augusto Dominium, quod ipse habebat in toto orbe terrarum: sed Augusto succedunt omnes Imperatores, non ergo Papa &c.

D. Th. lib.
de 6. Reg.
princ. c. 13
Philos. 12
meta.

Septimo sic arguit, auctoritate Philosophi dicentis, non est bona multitudo Principatum ad gubernationem vniuersi: sed bonum est vnum esse tantum Principem, non ergo Papa potest esse talis Princeps: quia sic, plures essent Principes &c.

Octauo arguit sic, auctoritate Iuris Consultorum, duo sunt luminaria magna in hoc mundo, Papa, & Imperator. Vnde sicut Papa habet spiritualem potestatem in toto orbe, sic, & Imperator temporalem, & sic de alijs &c. non ergo Papa est Dominus temporalis.

2. de matry
& obed. c.
solita.

Nono sic arguit, auctoritate Antonini Imperatoris dicentis, Ego Dñs mundi &c. nō ergo Papa

Ant. Imp.
l. de precatio
Cod. ad
Rod. d. iac.
Bart. &
Bal. 7 rub.
de veteri
iure Enuc.

Decimo arguit sic de mente Bart. & Bal. dicentium, Imperatorem esse Vicarium Dei in Temporalibus non ergo Papa &c.

Responsiones ad hæc prædicta argumenta &c.

Et primo ad 1. arg. sic respondet idē Thadeus noster Perusinus breuiter dicens Diuum Lucam accepisse rotam pro parte secundum illam figuram Synedochē, Romanis tunc temporis subiecta &c. vel quia D. Lucas loquutus fuit more aliorū loqui sic

O soli-

solitorum &c. Vel aliter forsan dicere possumus, prædictum argumentum contra nos minime militare, eo quod Dominus Iesus Christus omnium reformator, cum nondum natus esset dicto tempore, consequenter nullus Pontifex constitutus erat, qui tali temporali vteretur dominio, & sic clarè patet, quod dicta ratio non cogit &c.

*Dom. Sot.
de Iust. &
iure*

*B. Egid.
Roman. 2.
sent. d. 44.
q. 2. art. 2.
q. 2. art. 3.
pr. dub. la.
verb.*

*Paulus. ve.
net. lib. 3.
de Anima
t. x. 10. in
resp. ad 2.
arg.*

Ad secundum argumentum idem Thadeus respondet de mente Dominici à Soto dicentis, Dominus Iesus Christus noluit æqualem esse potestatem Cæsaris, suæ, siuè Dei potestati, sed eximere se volens ab illo iudicio: nus tantum naturale retulit, quasi diceret, si quid debetis Cæsari, soluite: sed imprimis Deo. Idcirco benè additur, quod dicit B. Egidius noster Rom. fundamentaliter docens, maiorem esse potestatem spiritualem laicali potestate, & ad tertium argumentum glosat eandem Saluatoris auctoritatem, quæ sunt Cæsaris &c. dicit similiter easdem potestates, seu Principatus non esse omnino eiusdem rationis, & art. præcedenti in corpore similiter glosat eandem auctoritatem, quoad obedientiam videlicet fideles, debere obedire etiã Principibus infidelibus in his quæ non repugnant fidei. Stante igitur superiori fundamento de maiori parte spiritualis auctoritatis respectu laicis, ad rem nostram satis exactè facit, id quod docet Paulus noster Venetus dicens, omne superius esse formam sui inferioris, ex secundo Physicorum, sed forma est illa quæ dat esse rei, ex eodem 2. Phy. ergo illa superior dignitas spiritualis, dat

dat esse laicali dignitati, etiam per rationem natura-
lem, & etiam ad rem nostram facit id quod docet B.
Simon noster de Cassia similiter glosans predictam
Saluatoris responsionem, inquit enim Saluatorem
dolosè fuisse interrogatum, cui interrogatori: ira
satis fecit, non cōmodo Cæsaris: sed vtilitate reddentium,
ac per hoc manifestum esse; omnem Principatum à Domino Deo esse, apud quem sunt omnia Reg-
norum iura, & suum placitum post corruptam na-
turam, quòd materia dicitur in hominibus perdo-
minari, & subijci dirigitur, & parum infra dicit
etiam, cum improbitas hominum grauatorum, per
vnum non possit arceri: opus habet Cæsaris, Princi-
pisq; iustitiam arcentem, & punientē, frans, & sup-
plicijs debitis grassatores, & infestos &c. & parum in-
fra itidem dicit, quam ob rem si tanta necessitas exi-
git Cæsaris potestatem, & non tibi fastidio sit, aut
cautio aduersus eum, si pro te, tuisq; seruandis exigis
censum &c. Vel aliter forsā, & melius dicere possu-
mus glosantes eandem Saluatoris responsionē, Red-
dite quę sunt Cæsaris Cæsari &c. Sed nihil est Cæsa-
ris, ergo Cæsari nihil est reddendum, probatur mi-
nor per Psal. Domini est terra, & plenitudo eius,
si ergo omnia sunt Domini, ergo nihil est Cæsaris,
meritò igitur Pontificia dignitas cæteris laicalibus
præualet, quando quidem in Prohem. Clem. Const.
secundum Glos habetur qualiter Papa, id est admi-
rabilis dicitur à Papa quod est interiectio admirantis,
& verè admirabilis: quia Vices Dei in terris gerit,

Phy. tex.

12.

Phy. tex.

28.

l. Jul. § se

et si quis

ff. ad ex. li.

B. Sim. de

Cassia lib.

11. ed. Re-

lig. Christ.

51.

12. 1007

23.

Responsio

Auctoris.

Ethim. lo-

gia Papæ.

vnde optimè dixit Anglicus ille in sua Poetria noua. Papa stupor mundi, & circa finem, qui maxima rerum, nec Deus est, nec homo, quasi neuter est inter verumq; &c. Vel aliter dicendum est ad mentem

B. Aug. nostri Anconitani, Reddite &c. dicentis, Non subtrahitur potentia temporalium à Papa, sed datur intelligi quædam iustitia legalis, vt unicuique reddatur quod suum est, quod dicit D. Apost. Reddite omnibus debita, cui tributum, tributum, cui vectigal, vectigal, cui honorem, honorem, &c. Vnde minimè cogit Saluatoris responsio &c.

B. Aug. nostri Anconitani, Reddite &c. dicentis, Non subtrahitur potentia temporalium à Papa, sed datur intelligi quædam iustitia legalis, vt unicuique reddatur quod suum est, quod dicit D. Apost. Reddite omnibus debita, cui tributum, tributum, cui vectigal, vectigal, cui honorem, honorem, &c. Vnde minimè cogit Saluatoris responsio &c.

Ad tertium sic Respondet idem Thadeus Perusinus, Nabucdonosor fuit maximus Princeps cū plures superauerit Principes &c. ob id dicitur à Daniele Rex Regum &c. & ibi idem Daniel vsus fuit figura hiperboleæ &c. nō tamen fuit totaliter Dominus omnium mūdi Regnorū &c. vel aliter respōderi potest, vtz vt supra tactū est, Diuinū verbū nondum assumpsisse humanā carnē, nec aliquē ab eodē pro illo tunc fuisse institutū Pontificē &c. & ideo idē Daniel eodē 2. c. sequitur ita in diebus antē Regū illorū tū suscitabit Deus Cæli Regnū, qđ in eternū nō dissipabit, & regnū alteri populo nō tradet, cōtinuet autē & seruet vniuersa regna hæc, & ipsū stabit in eternū, id est, durante mundo, quod, dictum intelligi potest de Christi Regno, cuius non erit finis &c.

Ad quartū de apibus &c. similiter respōdet idem Thadeus eodē loco vbi supra dicēs, sicut in quolibet genere, sic in examine apū est vnū caput, & Princeps

ita

ita in qualibet Republica est vnū caput &c. non tñ,
 sequitur vnū tantū debere esse Regē in toto terrarū
 orbe, cū clarè pateat, de facto plures esse Reges, & In-
 nationū diuersitates &c. & additur qualiter Christi
 tēpore plures et erant Reges, cū ipse dixerit, qui mol-
 libus vesti ūtur in Domibus regū sūt. loquitur. n. ibi
 pluraliter, nō aut singulariter, & et tempore Hero-
 dis Regis. Reges illi oriētales, venerūt, & quesierūt
 Sūmū Regē Xpū, cui munera præciosa, tanquā tri-
 buta obtulerūt: ergo &c. Vnde stantes in eadē simili-
 tudine, vnū est, &c. Vnū quodq; examē apū, suū habe-
 re dicitur caput, & secundū quod plura examina, sic
 plura capita &c. nec repugnat: ita se habere in
 populis, in quibus præter Reges, datur Summum
 caput, & Rex Regū, p. D. Apost. dicētē, vt seruis mā-
 datā sine macula, irreprehēibile vsq; in aduentū Dñi
 nri Iesu Christi, quē suis tēporibus ostēdet Beatus,
 & solus potens Rex Regū, & dñs, dominantū, qui
 solus habet immortalitatē, et lucē inhabitat inaccessi-
 bilem &c. & per Prophetam, & adorabunt eum
 omnes Reges terræ, &c. cuius locum in hoc sæcu-
 lo tenet Vicarius eiusdem Summus Pontifex &c.
 hinc non ab re legitur, vt habetur in sexto Decret.
 torius enim orbis Papa tenet Principatum &c.
 & supra qui Papa potest Imperatorem depone-
 re, ac priuare, nec non eundem cogere ad Iusti-
 tiam faciendam, & ius canonicum obseruatum &c.

Ad 4 Respōdet idē Thadeus Perusinus dicens, &
 D. P. Aug. intelligendus est, & Deus magnā partē
 dede.

Matt. c. 2.

D. Apost.
 ad Tim. 1.
 c. 6.

Apoc. c. 19
 Psal. 71.
 lib. 3 c. 7
 riculofo tē-
 tul. de stat.
 Regal. Col.
 4 in Glos.
 lib. 2 § 52.
 & Re iud.
 c. 2.

Responsio
Auctoris.

D. P. Aug.
lib. 6. de Ci-
uit. Dei. c.
17.

dederit Romanis subiectam, non autem totaliter Romanos totius mundi simpliciter fuisse Dominos: sed quia eorundem Regnum fuit longe maius, quàm cætera mundi regna &c. Vel aliter Responderi potest; D. P. Aug. eodem loco, vbi supra in principio Quinti Capitis, non sine maxima ratione dixisse in Dei potestate esse omnia Regna, etiam terrena ad significandam forsan Regnorum, & Regum mutationem ab ipso Deo optimo dependere, vt factum est, & clarius loquitur idem D. P. Aug. eodem lib. dicens, Proinde, non solum, vt talis mens, talibus hominibus redderetur, Romanarum Imperium ad humanam gloriam dilatatum est: verum etiam, vt Ciues, æternæ illius Ciuitatis, quam diu hic peregrinantur, diligenter, & sobrie illa intueantur exempla, & videant, quanta dilectio debeatur supernæ Patriæ: propter hominum gloriam, ergo ad exemplum fidelium Imperium illud Romanorum dilatatum est, quod modo ad Pontificem transiit &c.

B. Aug.
Anc. & pot.
Ecd. q. 75.
ar. 1. ad 1.
q. 1. art. 8.
ad 1.

Ad Sextum dicit idem Thadeus Perusinus & D. Thom. intelligendus est, in toto orbe, non simpliciter, in toto mundo, additur, & non principaliter, sed secundario, seu secundum quid, quia simpliciter, & principaliter Summus Pontifex, vt dictum est supra, et dicitur inferius habet Summum ius in toto orbe &c. vnde B. Aug. noster Anconitanus de potestate Ecclesiastica optimè dicit ad rem dicens, Imperatores, vel Reges esse iuris Conseruatores, ministerialiter: sed principaliter, & auctoritatiuè solum esse

ipsum

ipsum Papam, ad cuius mandatum ipsi parere tene-
ri, & auxilium impendere &c. & idem B. Aug. eo-
dem lib. v dicitur idem asserere, glosans illud Saluato-
ris Reddite quæ sunt Cæsaris Cæsari &c. & eadē que-
stione prima, ostendit potestatem Papæ esse maiore
omni alia primo maiori dignitate. Secundo cau-
santatis. Tertio auctoritatis &c.

*Matth 22.
ar. 1. corp.*

Ad septimum dicit idem Thadeus, quod non se-
quitur vnum tantum debere esse Principem in toto
terrarum orbe; quia non posset prouidere omnibus,
& singulis &c. sed in qualibet Republica debet esse
vnus Princeps, & sic intelligendus est Philosophus.
vel aliter dicendum, qd est si vnus tantum Princeps.
debet esse in toto orbe &c. primo, & principaliter iste
Principatus vniuersalis Summo conuenit Pontifici,
vt iam multoties dictum est.

Ad octauum Respondet idē Thadeus Perusinus,
duo tantum luminaria magna &c. potestatem Petri,
& Papæ immediate à Christo Domino nostro insti-
tutam esse: sed Regis potestatem à Republica de-
pendere &c. cum Papa sit fidei magister &c. vnde
Matthæi, Redemptor noster ad rem optimè dixit.

*c. 28. sue
vlt.*

Data est mihi omnis potestas &c. quam communi-
cauit suo Vicario Summo Pontifici &c. dicens tibi
dabo clauis &c. Vel aliter responderi potest quod si
cut Luna luminare minus recipit totum lumen suū
à Sol: ita Regia potestas vti luminare minus quic-
quid habet, recipit, & habet a Pontificia potestate,
sicut à maiori. Quo circa ad Rem D. Hieremias,

*Responso.
Auctoris.*

D. Hye. c. 1

opti

optime dixit, Ecce constitui te hodie super gentes,
& regna &c.

D. Apost.
ad Ro. 1. 8.
Psal. 38.

Ad quintum dicit idem Thadeus Perusinus, dictū
Antonini Imperatoris, fuisse quandam iactantiam.
Nam D. Apost. Vanitati creatura subiecta est &c. &
Psal. Veruntamen vniuersa vanitas omnis homo vi-
uens, & præcipuè: quia idem imperiale dictum non
corroboratur rationibus, vel auctoritatibus, quòd
quidem non ita se habet de potestate Summi Ponti-
cis, de qua in vtroq; foro, scilicet temporali, & spiri-
tualis plena est tota sacra scriptura, vt pluries superius
probatum est.

Thad. 1. 15.
p. 60.

D. Thom.
q. de malo
art. 2. ad
alt. arg.
Simile.

Ad decimum Respondet idem Thadeus noster
Perusinus quòd Bartolus, & Baldus nimis abundè
loquuti sunt ad extollendum Imperatoris gradum,
qui subest Papæ Principali, & maiori Dei Vicario,
& dato, & nō concessio quòd Imperator esset Dei Vi-
carius in temporalibus (vt dicunt isti auctores) eo-
rum dictum est intelligendum secundario, non au-
tem principaliter, cum Summus Pontifex immedia-
tè ex ore Dei sit primus, & principalem teneat locū
Vnde idem Thadeus super Isaiam, super Verb. po-
nam te in superbiam sæculorum, & gaudium in ge-
neratione, & generatione, &c. & de mente D. Greg.
eodem loco, superbia nil aliud significat, nisi sum-
mam, & principalem auctoritatem Ecclesiasticam,
& de mente D. Thom per superbiam intelligit glo-
riam, & honorem propter honoris excessum &c. si-
cut dicimus superbam domum, siuè superbam
Pala-

Palatium &c. idest pulchram domum, honestumq;
Palatium &c. Ista Ecclesia sancta Dei constituta est
domina gētium, subiecit sibi Reges, & Imperatores,
supremam habens potestatem, iuxta illud Redempto-
ris, quodcumq; ligaueris &c. & sic iam satis sufficien-
ter vsq; modo responsum est ad omnia iam prædicta
argumenta in oppositum.

Simile

Io. 27

CAPVT DVODECIMVM.

In quo Auctor sequitur disputare de eadem materia ad
mentem propriam noua adducens argumenta,
nouasq; responsiones.

ET primo in oppositum arguit sic, auctoritate
Redemptoris dicentis, Regnum meum nō est
de hoc mundo; ergo necessario sequitur ad ne-
gationem Regni terreni à Christo, & nec etiam Sū-
mus Pontifex eiusdem Christi Vicarius, possit tem-
poraliter regnare: ex eo quia quicquid habet seruus
videtur habere à Domino suo, ergo &c.

Io. 18

Secundo auctoritate eiusdem Redemptoris. Qui
cum cognouisset post illud singulare miraculum ab
ipso factum de multiplicatione quinque panum, &
duotum piscium, qđ venturi erant, vt raperent eum,
& facerent eum Regem, fugit iterum in montem ip-
se solus. Vnde clarè sequitur eundem Saluatorem po-
tius Regiam dignitatem contempsisse, quam acce-
pisse, &c. ergo sequitur idem quod prius.

Io. cap. 6

Tertiò sic arguitur, quia Xps potius fuit subdit⁹, q̄

P Domi.